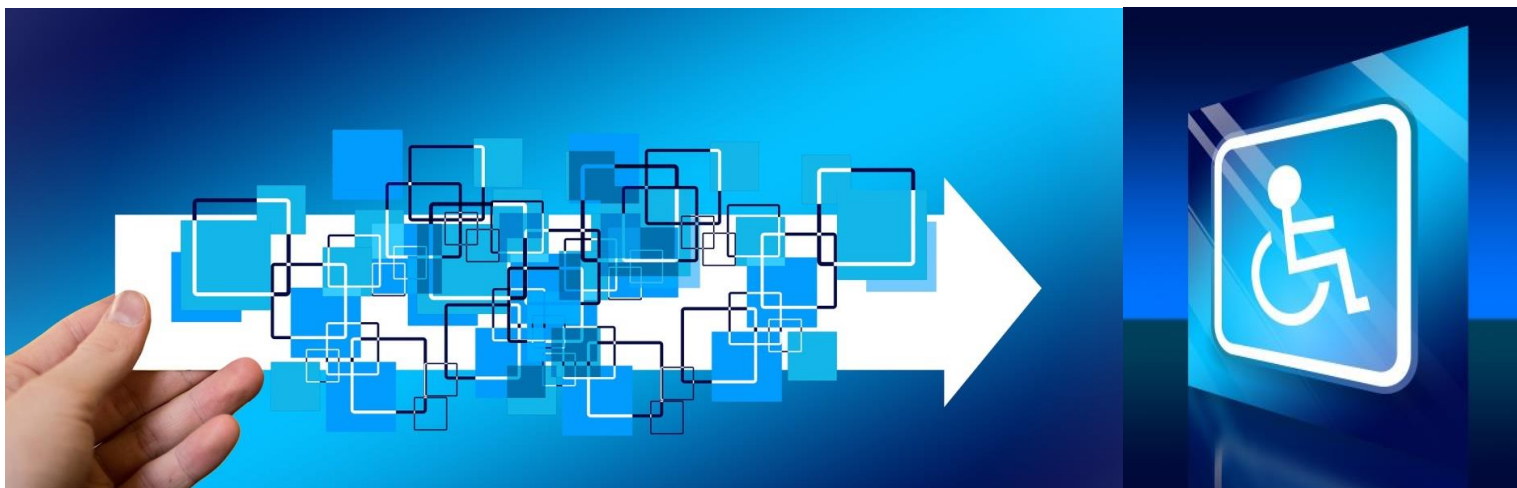

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

Raport

o stanie zapewniania dostępności osobom ze
szczególnymi potrzebami przez podmioty
prywatne - wille i pensjonaty w gminie Nałęczów

Nałęczów 2022 r.

Fundacja
Lubelski Fundusz Lokalny

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

I.

Wszystkie osoby ze szczególnymi potrzebami mają prawo do żądania zapewnienia dostępności – architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Chcą być traktowane podmiotowo oraz mieć świadomość, że ktoś się nimi interesuje i próbuje uwzględnić ich potrzeby. Ustawa z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, znacząco podniosły rangę dostępności. Uczyniła to też ratyfikacja przez Polskę Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, która jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym zmieniającym podejście do niepełnosprawności. Aktualnie, mimo funkcjonowania w polskim porządku prawnym powyższych ustaw osoby z niepełnosprawnościami mogą domagać się respektowania swoich praw w zakresie zapewnienia dostępności tylko przez podmioty publiczne.

W ustawie z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przewidziano nieobowiązkową certyfikację organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, służącą poprawie dostępności. Proces certyfikacji pozwoli potwierdzić, czy podmiot występujący o certyfikat zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w stopniu określonym w art. 6. ustawy, tj. w zakresie dostępności – architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nie jest możliwe tylko poprzez ustanowienie stosownych przepisów prawnych. Należy wskazać, iż samo dostępność jest prawem. Zasadne jest aby uwidocznić temat

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

dostępności w szeroko rozumianej przestrzeni publicznej, nie tylko dla sektora publicznego ale także dla sektora prywatnego.

Dostępność oznacza zapewnianie tych samych możliwości wszystkim ludziom, bez względu na ich ograniczenia wewnętrzne, zewnętrzne i zmieniające się okoliczności. Im większa dostępność – tym większą niezależnością mogą cieszyć się osoby z niepełnosprawnościami. Dostępność oznacza brak wykluczenia i podmiotowe traktowanie każdej jednostki.

Każda przestrzeń powinna umożliwiać maksymalnie samodzielne i świadome jej użytkowanie. Powinna być dostępna i pozbawiona barier architektonicznych, tak aby wszystkie pomieszczenia i urządzenia jej towarzyszące były dostępne dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, osób z dysfunkcjami wzroku, słuchu i innymi. Jednym słowem, przestrzeń powinna umożliwiać jej użytkowanie przez wszystkich użytkowników, tym samym spełniając ich potrzeby i oczekiwania.

Fundacja Lubelski Fundusz Lokalny jak organizator „Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”, którego celem jest integracja wokół „małej ojczyzny” oraz zwrócenie uwagi na dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze - zabytkowych domów i ogrodów w Nałęczowie z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, wdraża zasady dostępności, dla turystów, którzy brali i wezmą udział w festiwalu m.in. poprzez: zapewnienie miejsca do przechowania bagaży, podanie informacji, w którym miejscu osoby z niepełnosprawnościami mogą skorzystać z toalety. Natomiast plakaty i ulotki informujące o wydarzeniach opatrzone są dużą czcionką i umieszczone w ogólnodostępnych miejscach na terenie gminy Nałęczów.

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

II.

Wskazać należy, iż podczas wydarzenia jakim był Festiwal Nałęczowskich Ogrodów, można było (będąc uczestnikiem- obserwatorem tego wydarzenia) doświadczyć poprzez obserwację jak część uczestników tego wydarzenia z określonymi niepełnosprawnościami miało problemy aby w pełni uczestniczyć w tym wydarzeniu. Poszczególne pensjonaty, wille i ich ogrody uniemożliwiały pełne skorzystanie z ich przestrzeni dla osób z niepełnosprawnością np. ruchową - brak podjazdu dla wózka inwalidzkiego, brak oznaczeń dla osób niedowidzących i niedosłyszących.

- a) Po dokonaniu wstępnej analizy architektonicznej 10 budynków położonych w gminie Nałęczów, oferujących usługi noclegowe (wille, pensjonaty), stwierdza się, iż w większości budynków (6) znajdują się wolne od barier poziome i pionowe przestrzenie komunikacyjne. Tylko nieliczne podmioty (2) zastosowały w tych budynkach rozwiązania architektoniczne, środki techniczne, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem (pomieszczeń technicznych.) Prawie wszystkie podmioty zapewniają w tych budynkach informacje na temat rozkładu pomieszczeń, co najmniej w sposób wizualny . Natomiast brak jest takich informacji dostępnych poprzez dotyk lub głos. Prawie wszystkie podmioty (9) umożliwiają wstęp do tych budynków osobie korzystającej z psa asystującego. W zakresie dostępności architektonicznej wszystkie podmioty podejmują działania uwzględniające potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami przy realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych.

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

- b) Dostępność cyfrowa. Według prawa polskiego, od czerwca 2015 r., wszystkie strony jednostek administracyjnych i rządowych powinny spełniać minimalne wymagania Web Content Accessibility Guidelines dla systemów teleinformatycznych w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych. Docelowo prawo to ma dotyczyć wszystkich stron internetowych. . Większość podmiotów objętych niniejszym raportem prowadzi strony internetowe (8 z 10 podmiotów). Tylko część z tych stron jest dostosowana do korzystania z nich przez osoby słabowidzące. Większość z tych podmiotów (aż 7) nie zapoznało się z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Osoby niepełnosprawne stanowią grupę pomijaną przez część właścicieli willi i pensjonatów. Dostosowanie stron internetowych do ich potrzeb może podwyższyć sprzedaż usług .
- c) Dostępność informacyjno-komunikacyjna. Znaczna większość podmiotów (9 podmiotów z 10) objęta niniejszym raportem nie zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami obsługi z wykorzystaniem niżej wymienionych sposobów/środków wspierających komunikowanie się: zapewnienia usługi tłumacza online, stosowania pętli indukcyjnych, zamieszczania informacji o zakresie działania podmiotu w Polskim Języku Migowym oraz tekście łatwym do czytania i zrozumienia. Natomiast wszystkie podmioty przedmiotowego raportu zapewniają komunikację poprzez pocztę elektroniczną, wiadomości tekstowe, w tym SMS, MMS lub wiadomości wysyłane przez komunikatory internetowe, komunikację audiowizualną, w tym przez komunikatory internetowe,

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

faks. (Komunikatory internetowe to aplikacje, które umożliwiają natychmiastową komunikację – na przykład rozmowę na czacie.)
Komunikacja audiowizualna to wideorozmowy - bardzo przydatna podczas tłumaczeń online na język migowy.

Po spotkaniach z właścicielami willi i pensjonatów w Nałęczowie odnosi się wrażenie, iż dla wielu osób słowo „dostępność” kojarzy się przeważnie z możliwością skorzystania przez osobę niepełnosprawną z danego obiektu. Nie wszyscy właściciele willi i pensjonatów mają świadomość, iż problemy z dostępnością mają także osoby niewidome, słabowidzące, głuche, słabo słyszające, głuchoniewidome, niepełnosprawne intelektualnie, osoby starsze i chore, kobiety w ciąży, osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, osoby o nietypowym wzroście, osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem.

Podczas wydarzenia jakim był Festiwal Nałęczowskich Ogrodów, wszyscy właściciele willi i pensjonatów, objęci niniejszym raportem, naocznie przekonali się jak wiele barier, głównie architektonicznych, ogranicza dostępność nie tylko do samych willi i pensjonatów, ale także do ich ogrodów. Znaczna część z budynków przedmiotowego raportu to budynki posiadające więcej niż jedną kondygnację, z których żaden nie posiada windy. (Powyższe jest głównym utrudnieniem dla osób z ograniczonymi możliwościami ruchowymi). Wskazać należy, iż w większości willi i pensjonatów wejścia do budynków mogą sprawiać trudność osobie z niepełnosprawnością ruchową. (Przy wejściach przeważnie znajdują się kilku centymetrowe stopnie). Szerokość prawie wszystkich drzwi wejściowych oraz w obrębie budynku wynosi ok. 80 cm.

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

Tylko 2 z 10 budynków objętych niniejszym raportem mają wejścia z możliwością podjazdu wózkiem. Natomiast znaczna część budynków posiada szerokość drzwi niedostosowaną dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Drzwi wejściowe w 7 budynkach są przeszklone, nie otwierają się automatycznie, na drzwiach brak jest widocznych oznaczeń informujących o dużej powierzchni szklanej. Drzwi są otwierane prawym skrzydłem, możliwość otwierania lewego skrzydła. Otwieranie takich drzwi nie wymaga znacznej siły.

Istotne jest, iż w większości ogrodów willi i pensjonatów znajdują się ścieżki wewnętrzne o szerokości niedostosowanej dla osób przemieszczających się na wózkach inwalidzkich, a także posiadające nawierzchnię nieutwardzoną (co w dużej mierze utrudnia poruszanie się po ścieżkach osobom na wózkach inwalidzkich lub z wózkami). W ogrodach znajduje się wiele miejsc przeznaczonych do odpoczynku: ławki, siedziska, krzesła ogrodowe, które ułatwiają osobom starszym i osobom z ograniczonymi możliwościami ruchowymi korzystanie z ogrodów/ terenów zielonych. W żadnym ogrodzie nie występują strome podjazdy, które całkowicie uniemożliwiłyby skorzystanie z nich przez osoby korzystające z wózków inwalidzkich.

Wejście do kilku budynków posiadają schody z poręczami po obydwu stronach.

Parkingi dla osób odwiedzających wille i pensjonaty, które obejmuje przedmiotowy raport nie posiadają wyznaczonych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

We wszystkich budynkach objętych niniejszym raportem zapewniona jest możliwość ewakuacji lub uratowania w inny sposób osobom ze szczególnymi potrzebami poprzez oznaczenia dróg ewakuacyjnych.

W gminie Nałęczów do chwili obecnej nie znajduje się żadna willa czy pensjonat wyposażona w system TOTUPOINT (jest to znacznik dźwiękowy wchodzący w skład systemu nawigacyjno-informacyjnego, wykorzystujący bezprzewodową technologię komunikacji służącej do oznaczania i opisywania wybranych miejsc w przestrzeni publicznej, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz obiektów). Można nimi oznaczać wejścia do budynków, pomieszczeń, wind, przystanki autobusowe i inne umożliwiając przekazanie informacji. Przestrzeń staje się przez to bardziej dostępna i bezpieczna dla osób z dysfunkcją wzroku. Brak jest także w przedmiotowych budynkach oznakowania w języku Braille’a przy wejściach do pomieszczeń i toalet.

III.

Wszystkie osoby ze szczególnymi potrzebami mają prawo do żądania zapewnienia dostępności – architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, także podczas korzystania z miejsc noclegowych/wypoczynkowych w obiektach oferujących takie usługi. Takie osoby chcą być traktowane podmiotowo oraz mieć świadomość, że ktoś się nimi interesuje i próbuje uwzględnić ich potrzeby.

Aktualnie obowiązujące w Polsce rozwiązania systemowe dotyczące wdrażania dostępności koncentrują się głównie na podmiotach publicznych.

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

Pozytywne jest, iż coraz częściej zaczyna się podchodzić do tematu dostępności w szerszym zakresie poprzez próbę spojrzenia na całość zagadnienia. Wobec powyższego potrzebna jest świadoma transformacja procesu wdrażania dostępności przez podmioty niepubliczne, m.in. pensjonaty, wille i inne obiekty oferujące usługi noclegowe. Będzie to wymagało od takich podmiotów także dostosowania się do nowych przepisów prawnych.

Większość podmiotów objętych niniejszym raportem ma zamiar podjąć próby zapewnienia zwiększenia dostępności (wszystkie 3 typy dostępności – architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej). Wstępnie podmioty te wykryły występujące u siebie bariery i zamierzają dokonać ich korekty tak, aby uzyskać większy stopień dostępności.

Obecnie wiele usług świadczonych przez wille i pensjonaty objęte niniejszym raportem nie jest wystarczająco dostosowanych do tego, aby osoby z niepełnosprawnościami mogły z nich samodzielnie korzystać – na miarę swoich możliwości. Dostępność to proces, zakładający ciągłe zmiany i pokonywanie wyzwań.

Właściciele wili i pensjonatów objętych przedmiotowym raportem chcą zabiegać o dostępność, bo to jest dla nich opłacalne. Zwiększenie stopnia dostępności pozytywnie wpłynie na wizerunek tych podmiotów, pozwoli zyskać nowych odbiorców oferowanych usług, wzmocni zaufanie klientów, jak też zwiększy szanse na otrzymanie dotacji ze środków publicznych.

Dostępność zakłada zapewnienie tych samych możliwości wszystkim ludziom, bez względu na ich ograniczenia wewnętrzne, zewnętrzne i zmieniające

Projekt „Dostępność Nałęczowskiego Festiwalu Otwartych Ogrodów”
realizowany w latach 01.06.2022 – 30.04.2024 r.

się okoliczności. Dostępność służy prowadzenia niezależnego życia na równi z innymi.

Niniejszy raport został opracowany na podstawie informacji i badań przeprowadzonych w następujący sposób: weryfikacja i analiza wypełnionych ankiet w sprawie dostępności otrzymanych od właścicieli willi i pensjonatów w gminie Nałęczów oraz osobiste wizyty sprawdzające dostępność willi i pensjonatów i ich ogrodów dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Opracowanie raportu

ekspert badań FGI

Magdalena Piech